

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-05-09
Besvaras senast
2023-05-30

Till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2022/23:345 Dödsolyckor i arbetslivet

År 2016 införde den S-ledda regeringen en nollvision mot dödsolyckor i arbetslivet (skr. 2015/16:80 *En arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016–2020*). År 2021 utvidgades nollvisionen mot dödsolyckor till att ingen ska behöva dö *till följd av sitt arbete* (skr. 2020/21 *En god arbetsmiljö för framtiden – regeringens arbetsmiljöstrategi 2021–2025*). Trots nollvisionen fortsätter människor att dö – både på och av jobbet.

Enligt en kunskapssammanställning från Arbetsmiljöverket dör cirka 3 000 personer i förtid varje år på grund av sjukdomar eller skador orsakade av ohälsosamma arbetsmiljöer. Utöver det dör cirka 40–50 personer varje år till följd av arbetsplatsolyckor. Hittills i år har 19 personer dött på jobbet – mer än dubbelt så många som under samma period föregående år. Flest dödsolyckor sker inom byggbranschen, jord- och skogsbruket, tillverkningsindustrin och transportbranschen.

När en dödsolycka sker inleds en förundersökning av polisen. Parallellt genomför Arbetsmiljöverket en utredning om hur företaget följer de säkerhetsföreskrifter och lagar som finns. Arbetsmiljöverkets utredningar kommer ofta fram till att arbetsgivare har slarvat med säkerhetsrutiner och utrustning. Ändå läggs tre av fyra förundersökningar ned utan att någon ställs till svars och straffas för dödsolyckan. Kvar står anhöriga och arbetskamrater med sorg och saknad.

Enligt en granskning som tidningen Dagens Arbete gjort tar det i genomsnitt 1 000 dagar efter en arbetsplatsolycka med dödlig utgång innan åtal väcks. Därefter kan det dröja ytterligare ett år innan domen faller. Endast 15 procent av dödsolyckorna leder till åtal (Dagens Arbete den 9 december 2020). I Sveriges Radios dokumentärserie *Sista dagen på jobbet*, som sändes under våren 2023, lyfts ett antal arbetsplatsolyckor med dödlig utgång fram. Dokumentärserien bekräftar de uppgifter som framkommer i Dagens Arbetes granskning.

I det sista avsnittet i dokumentärserien medverkar biträdande arbetsmarknadsminister Paulina Brandberg (L). Enligt statsrådet bör fokus inte ligga på repression, det vill säga att någon blir åtalad och straffad. Statsrådet anser i stället att fokus bör ligga på förebyggande åtgärder (Sveriges Radio: *Sista dagen på jobbet*, avsnitt 6). Det är ett anmärkningsvärt uttalande från en

minister som företräder en regering som förespråkar repressiva åtgärder för alla andra typer av brott.

Vänsterpartiet ser mycket allvarligt på de många arbetsplatsolyckor med dödlig utgång som varje år sker på svensk arbetsmarknad. Det kan aldrig accepteras att människor dör på jobbet. Varje dödsfall är en tragedi och ett misslyckande för arbetsgivaren och samhället.

Vänsterpartiet ser även allvarligt på bristerna i det rättsliga efterspelet till de dödsolyckor som sker. När en arbetstagare dör på jobbet bör rimligen någon ställas till svars. Arbetsgivaren har det övergripande arbetsmiljöansvaret på en arbetsplats och bör därmed kunna ställas till svars om en dödsolycka sker på arbetsplatsen.

För att motverka dödsolyckorna, förbättra rättsväsendets arbete med arbetsmiljöbrott och stärka ansvarsutkrävandet krävs kraftfulla åtgärder. Vänsterpartiet har bland annat föreslagit att det ska tillsättas en statlig kriskommission som tar ett helhetsgrepp om dödsolyckor i arbetslivet och föreslår konkreta åtgärder för att vända utvecklingen, att straffen för arbetsmiljöbrott ska skärpas och att rättsväsendets arbete med arbetsmiljöbrott ska stärkas (motion 2022/23:57). Vi har även föreslagit att regeringen ska ta initiativ till att inleda ett forsknings- och utvecklingsarbete i syfte att ta fram en samlad strategi för att fasa ut allt farligt och riskfyllt ensamarbete (motion 2020/21:3787).

Den förra regeringen vidtog en rad åtgärder för att motverka dödsolyckor i arbetslivet. Arbetsmiljöverket fick utökade resurser och flera riktade uppdrag, två ambitiösa arbetsmiljöstrategier togs fram och de statsråd som hade ansvar för frågor kopplade till de mest olycksdrabbade branscherna bedrev ett gemensamt arbete i syfte att motverka dödsolyckor. Den nuvarande regeringen har hittills inte lagt fram några förslag i syfte att motverka dödsolyckor i arbetslivet.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet Paulina Brandberg:

1. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att motverka dödsolyckor i arbetslivet och uppnå den nollvision som regeringen och riksdagen

slagit fast?

2. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att fler arbetsgivare ska ställas till svars för de dödsolyckor som sker?
3. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att stärka rättsväsendets arbete med arbetsmiljöbrott?
4. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att fasa ut allt farligt och riskfyllt ensamarbete i syfte att förebygga dödsolyckor i arbetslivet?

.....

Ciczie Weidby (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren